

Versenyfelhívás

Kaán Károly XIII. Országos Természet- és Környezetismereti Verseny

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium fővédnökségével, a Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Főiskolai Kara (Mezőtúr), a Benkő Gyula Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont Egyesület (Mezőtúr) és Mezőtúr Város Önkormányzata, Jász-Nagykun-Szolnok megye Önkormányzata (Szolnok), a Rákóczi úti és a Református Általános Iskola (Mezőtúr), az Alföldkutatásért Alapítvány (Kisújszállás), a Természet- és Környezetvédő Tanárok Egyesülete, a TermészetBúvár Alapítvány Kiadó és a Természetbúvár Egyesület, a Kaán Károly Országos Természet és Környezetismereti Versenyért Alapítvány, az Eszterházy Károly Főiskola Környezettudományi Tanszéke (Eger), és a Körös-völgyi Természetvédelmi Egyesület), támogatásával a 2004/2005. tanévre meghirdeti a Kaán Károly XIII. Országos Természet- és Környezetismereti Versenyt 11-12 éves tanulóknak.

A verseny célja: A különböző iskolatípusban tanuló 11-12 éves gyerekeknek lehetőséget biztosítani környezetük önálló megfigyelésére, a terepmunka gyakorlására, a kutató módszerek önálló alkalmazására, kiselőadásban mondanivalójuk kifejtésére.

A verseny tartalma: A 4-5-6. évfolyamon feldolgozott tananyaghoz kapcsolódik. Természetismereti, környezetismereti, biológiai, földrajzi alapismeretek, vizsgálatok, kibővíve a lakóhelyi környezet élővilágának bemutatásával, az ott végzett megfigyelésekkel, a verseny keretében szervezett terepgyakorlat tapasztalataival, a Kiskunsági Nemzeti Park alapvető ismerete.

A verseny alapirodalma: A tankönyvjegyzékben található, a természetismeret, a környezetismeret követelményeihez kapcsolódó tartalom, Kaán Károly élete és munkássága. Ajánlott irodalomként a Természetbúvár című lap 2004. 3-4-5-6. és a 2005. 1-2. számaiban lévő poszterek, virágkalendárium, Kiskunsági Nemzeti Park, valamint a megjelölt írások. A terepmunkához: Simon-Csapody: Kis növényhatározó; Simon-Seregélyes: Növényismeret; Varga Zoltán: Állatismeret elemi fokon történő használata. A versenyre való felkészítésben segít a versenybizottság által kiadott „Kaán Károly Természet- és Környezetismereti

Verseny” című tanári segédanyag (megrendelhető: dr. Krizsán József, 5400 Mezőtúr, Sugár út 10.); valamint dr. Tardy János: Értéktörző Magyarország könyv és CD kiadvány (a TermészetBúvár Alapítvány Kiadó, Budapest, Arany J. u. 25.).

A verseny fordulói:

Az iskolai-házi versenyek lebonyolításának határideje: 2005. március 1. A verseny anyagát az intézmény szaktanára állítja össze, amelyhez ajánlást készít a versenybizottság (igényelhető a megyei versenyszervezőktől). A megyei (fővárosi) fordulóra jutott versenyzők adatait (név, iskola, felkészítő tanár, házi verseny résztvevőinek száma) 2005. március 05-ig kell eljuttatni a megyei versenyszervezőkhöz. A megyei szervezők 2005. március 10-ig továbbítják a nevezéseket a versenybizottság titkárnak. A megyei verseny nevezési díja 1300 Ft.

A megyei, fővárosi versenyszervezők a helyi sajátosságok figyelembevételével a megyei versenyt megelőzően régiós, kerületi versenyeket, terepgyakorlatokat szervezhetnek.

A megyei (fővárosi) fordulók időpontja: 2005. április 15. (péntek) 10 óra.

A verseny szakmai anyagait (feladatlapok, javítókulcs) a versenybizottság biztosítja, továbbá korcsoportonként az 1-3. helyezett versenyzőnek és felkészítő tanárnak oklevelet ad.

A megyei versenyt lebonyolító intézmények versenyfelelősök címe, elérhetősége:

Kiskunsági Nemzeti Park, 6000 Kecskemét, Liszt F. u. 19 (Gilly Zsolt); Baranya megyei Pedagógiai Intézet, 7624 Pécs, Alkotmány út 65. (Bodáné Gálosi Márta); TTT Körösök Vidéke Egyesület, 5600 Békéscsaba, Damjanich u. 1/3. (Bursáné Csávás Katalin); Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Pedagógiai Intézet, 3534 Miskolc, Andrassy u. 96. Pf. 505. (Tóth Tamás); Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1088 Budapest, Vas u. 8-10. (Matula Ilona); Beretzk Péter Természetvédelmi Klub Egyesület, 6758 Röszke, Juhász Gyula u. 1. (Sára Endréné); Fejér megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet, 8000 Székesfehérvár, III. Béla király tér 1. (Oroszlán Balázs); Győr-Moson-Sopron megyei Pedagógiai Intézet, 9024 Győr, Bem tér 20-22. (Nánainé Kozári Erika); Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Intézet, 4024 Debrecen, Piac u. 42-48. (Vasné Dömötör Rozália); Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola, Környezettudományi Tanszék, 3300 Eger, Leányka u. 6-8. (dr. Kárász Imre); Jász-Nagykun-Szolnok megyei TIT, 5001 Szolnok Pf. 140. (Kicsi Zoltán); TIT Komárom-Esztergom megyei Egyesület, 2800 Tatabánya, Kossuth u. 106. (Kovalinczy István); Nógrád megyei Pedagógiai Intézet, 3100 Salgótarján, Május 1. u. 77. Pf. 175. (Bódis Bertalan); Pest megyei Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgáltató Intézet, 1581 Budapest, Pf. 36. (Haness Lászlóné); Kurucz Katalin (Mogyoród 2146, Gödöllői út 17.) Kaposvári Egyetem, Csokonai Vitéz Mihály Főiskolai Kar, Pedagógus-továbbképző és Szolgáltató Intézet, 7401 Kaposvár, Szántó u. 5. (Maár Tiborné); Tornyospálca, Szabolcs vezér Általános Iskola, 4642 Tornyospálca, Mándoki u. 4. (Agárdi Sándor); Babits Mihály Művelődési Központ, Hollós László Természet- és Környezetvédelmi Oktatóbázis, Szekszárd, Szent István tér 10. (Vargáné Tóth Gabriella); Vas megyei Pedagógiai Intézet, 9700 Szombathely, Petőfi út 8. (Baltavári Andrea); Veszprém megyei Pedagógiai Intézet, 8200 Veszprém, Vár út 21., 8201 Pf. 144. (Angeli Judit); Zala megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete, 8900 Zalaegerszeg, Kossuth u. 45-49, Pf. 56. (Horváth Béláné).

Az országos forduló időpontja: 2005. május 20-21-22.

Helye: Tessedik Sámuel Főiskola
Mezőgazdasági Főiskolai Kar

Címe: TSF Mezőgazdasági Főiskolai
Kar, 5400 Mezőtúr, Petőfi tér 1.

Résztevők: A megyei döntők kor-
csoportonkénti legjobb tanulói (me-
gyénként egy-egy fő, Budapestről 3-3
fő). A döntő írásbeli, szóbeli forduló-
ból, terepgyakorlatból és laboratóriumi
vizsgálatokból áll. A szóbeli fordulón
kiselőadás keretében a versenyző öt
percben beszámol a lakókörnyezete
vagy tágabb környezete (megyéje, régi-
ója) tájváltozásairól, átalakulásáról, pél-
dául: tájkép, élővilág, őshonos növé-
nyek és állatok, életmód, foglalkozás,
gazdálkodás), illetve a környezetvédel-
mi hagyományokról, akciókról, megfi-
gyelésekről vagy kutatásokról.

Demonstrációként felhasználható
rajz, fotó, diakép, videofilm, számítógé-
pes prezentáció.

A verseny során külön értékelésre

kerülnek a kiselőadások és a hozott
posztterek.

A nevezéseket a versenybizottság titkárának kell elküldeni 2005. ápri- lis 22-ig.

Levelezési cím: dr. Krizsán Józsefné
5400 Mezőtúr, Sugár út 10. Tel./Fax:
06/56-350-940

e-mail: krizsan@mfk.hu Tel.: 06/20-
9983-552

A 44 fő résztvevő tanuló ellátását a 3
napos verseny ideje alatt a versenybi-
zottság fedezi. A felkészítő tanárok sa-
ját, vagy intézményi térítéssel vehetnek
rész. (Versenyzőnként 1 fő)

A versenyeredmények közzététele:

2005. május 22-én Mezőtúron a záró-
ünnepségen, valamint a BÚVÁR 2005.
5. számában és a Kaán Károly Termé-
szet- és Környezetismereti verseny cí-
mű tanári segédanyagban, továbbá az
Interneten a www.mezotur.hu,
www.kvvm.hu honlapon a Hírek he-
lyen tekinthetők meg az eredmények.

A verseny díjazása:

Fődíj korcsoportonként: az első 3-3
helyezett Kaán Károly Emlékérmét, ter-
mészetismereti táborozási lehetőséget,
tárgy- és könyvjutalmat kap.

További díjak: az elméleti, terep- és
laborgyakorlaton kiemelkedő ered-
ményt elért versenyzők (korcsoporton-
ként az első 3-3 helyezett), a poszter-
verseny első 6-6 helyezettje, a
kiselőadások első 6-6 helyezettje tárgy-
jutalomban részesül, az első 18 fő (9
ötödik és 9 hatodik osztályos tanuló)
kedvezményes táborozási lehetőséget
kap az V. Kaán Károly természetisme-
reti táborban (Szolnok, Kaán Károly út
5. NEFAG RT. Erdei Művelődési Ház).

Minden döntőbe jutó tanuló (44 fő) és
felkészítő tanáraik emléklapot kapnak,
valamint a kettő vagy több alkalommal
visszatérő felkészítő tanárok. A fődíjas
tanulók felkészítő tanárai (3-3 fő) Kaán
Károly Emlékérmét és tárgyjutalmat kap-
nak. (A Kaán Károly Emlékérem alkotó-
ja: Györfi Sándor Munkácsy és Med-
nyánszky-díjas szobrászművész.)

Merre tart erdőművelésünk?

Azt hiszem vitán felül áll, hogy az
erdőművelés a tudomány és a gyakorlat
területén egyaránt az előkelő „első az
egyenlők között” helyet foglalja el. A kö-
zel két évszázados okszerű erdőgaz-
dálkodás időszaka olyan kiválóságokkal
büszkélkedhet e szakterületen, mint *Wag-
ner Károly, Illés Nándor, Vadas Jenő,
Kaán Károly, Rotb Gyula, Majer Antal*, de
a gyakorlati életben is szép számmal talál-
hattuk az elkötelezett, a helyi viszonyokat
alaposan ismerő erdőművelő kollégákat.
(Felsőrolásra csak azért nem vállalkozom,
mert a teljességre való törekvés ellenére
mégis kimaradhat néhány név.)

Az utóbbi egy-két évtizedben azon-
ban az erdőművelés hanyatlását lehetett
tapasztalni, mind a hazai tudomány,
mind a gyakorlat területén. Az „arany-
kor” úgy tűnik véget ért s kérdés, hogy
eljön-e még egyszer? Fenti állítás igazolá-
sára fölhozhatjuk azt a tényt, hogy
erdőgazdaságainknál az erdőművelési
osztályok rendre megszűntek, a fent
megidézett jelentős szakmai ismeretek-
kel rendelkező osztályvezetők és
előadók kihulltak a sorból. A részvény-
társasági struktúrában elbújtatott, s sok-
szor nevétől is megfosztott erdőművelési
egységek sok esetben fiatal, kevés gya-
korlati tapasztalattal bíró szakkollégákat
alkalmaznak, amit persze nem az ő hibá-
juknak kell felróni. Ehhez társul még az a

szomorú tény, hogy az erdészetek szak-
gárdáját is rendre leépítették, s főként
nem a fahasználat vagy éppen a vadgaz-
dálkodás rovására. A „termelési” jelzővel
felruházott beosztások pedig elfedték és
elterelték a figyelmet az erdőművelésről.

A tudomány területén is hasonlóan de-
valvált a szép szakterület, elég össze-
számolni csak az Erdészeti Lapok számai-
ban megjelent ilyen irányú cikkeket,
minőségükről és szemléletükről itt ne is
essen szó. A tudományos rendezvények is
hanyagolták az oktatásban, kutatásban,
gyakorlati életben működő erdőműve-
lőinket, csak egy-két arccal találkozhat-
unk rendszeresen, a sokszor elismételt
dogmáik azt sejtetik, hogy nincs is szük-
ség e terület fejlesztésére, minden marad-
hat a régiben. S úgy tűnik az új szemléletű
erdőművelési szakkönyvekre is várhat-
unk még jó ideig.

Ugyanakkor pezsdülés is tapasztalhat-
ó, s ez örömdetes tény. Az egyetemtől,
kutatóintézettől, s egyéb „fellegvártól”
függetlenül a szakma néhány elkötelezett
művelője kísérleteket állít be, rendezvé-
nyeket szervez, tapasztalatokat cserél, is-
mereteket terjeszt és bízik a jövőben. De
ami talán a legfontosabb: szemléletet vált
és formálja a hitetlenkedőket is. Ez a ko-
rábban maroknyi csapat egyre jobban te-
rebélyesedik, egyre többször hallatja a
hangját, s bizonyítja, hogy képes betölteni

az űrt, amit a tudomány – ki tudja miért –
nem nagyon akar észrevenni. S elérkezhet
az az idő, amikor a tudományos fokoza-
tokkal bírótak, tanárokat, kutatókat azok a
kollégák fogják oktatni, akik autodidakta
módon – a kor kihívását felismerve – sze-
rezték meg korszerű ismereteiket. E para-
dox helyzet azért sem elítélendő, mert az
erdő biztosan nem jár majd rosszul.

Németh János

A vízáramlás gyor- sasága álló fákban

Lengyel vizsgálatok szerint az álló fák
vízáramlásának gyorsaságára következ-
tetni lehet a fák hővesztéséből, amit
különböző famagasságban végzett
hőmérséklet-mérésekkel lehet megállá-
pítani. A kapott adatok jó összefüggés-
ben voltak a különböző meteorológiai
tényezőkkel, léghőmérséklettel, szélse-
bességgel, sugárzással, relatív légned-
vességgel. A mérési eredmények sze-
rint a 45 éves erdeifenyves alászorult
egyedeiben 20-60%-kal kisebb volt a
vízáramlás, mint a kiemelkedő törzsek-
ben. A vizsgálatokat egyelőre csak
összehasonlításra tartják alkalmasnak,
abszolút vízfelvétel mérésére nem.

Ref.: **Dr. Szodfridt István**